

Vene õppekeelega õpilaste küsitluse tulemuste kokkuvõte

Tallinn 2017

SISUKORD

1. Uuringu taust ja eesmärgid	3
2. Lühikävaade kasutatud uurimismetoodikast	4
2.1. Uurimisküsimused	4
2.2. Andmekogumismeetod. Üldkogum. Valim	4
3. Tulemuste analüüs	6
3.1. Kävaade vastajatest	6
3.2. Hinnangud praegusele 60-40 süsteemile	8
3.3. Osalemine keelekümbelusprojektides	12
3.4. Arvamused ministeeriumi uuest pilootprojektist	13
3.5. Motivatsioon eesti keele õppimiseks	14
3.6. Parimad meetodid eesti keele kõige paremini selgeks õppimisel	16
3.7. Keelekümbelusklassides õppimine	17
3.8. Hinnangud eestikeelsetele õppematerjalidele	18
3.9. Rahulolu eestikeelset õpet läbiviivate õpetajatega	20
3.10. Ideid õpetaja õpetamisviisi muutmiseks	20
Lisad	23

1. Uuringu taust ja eesmärgid

Küsitluse eesmärgiks oli välja selgitada Eesti õpilaste arvamus seoses keeleõppega vene õppekeelega koolides. Soovisime küsitletud õpilastelt saada hinnanguid, kommentaare ja ettepanekuid, mis võimaldavad EÕEL-il hinnata praegust olukorda koolides ning selle põhjal kujundada õpilaste muredest lähtuvalt oma seisukohti vene õppekeelega koolide õpilaste eest seismisel.

Tagasiside aitab EÕEL-il edasiste tegevuste planeerimisel, probleemide ja kitsaskohtade lahendamisel ning keeleõppe ja vene õppekeelega koolide õpilasi puudutavate küsimuste kohta käivate seisukohtade koostamisel.

2. Lühülevaade kasutatud uurimismetoodikast

Alljärgnevalt on lühidalt kirjeldatud uurimismetoodikat, mida algklasside õpilaste koolirõõmu ja rahulolu uuringu läbiviimisel kasutati.

2.1. Uurimisküsimused

Uuringu raames sooviti leida vastused järgmistele uurimisküsimustele:

- Millised on küsitletute hinnangud praegusele 60-40 süsteemile?
- Kas ja millise tulemusega on küsitletud osalenud keelekümbelusprojektides
- Mida küsitletud arvavad ministeeriumi uuest pilootprojektist, millega soovitakse osalevate koolide lõpetanute keeletase C1 tasemele, mis aitab lõpetanul saada vabalt hakkama ülikoolis ja avalikus sektoris?
- Milline on küsitletute motivatsioon eesti keelt õppida?
- Mis motiveeriks küsitletuid senisest enam eesti keelt õppima ja praktiseerima?
- Millisel viisil saaksid küsitletud enda hinangul eesti keele kõige paremini selgeks?
- Mida arvavad küsitletud keelekümbelusklassidest, kus õpivad koos eesti ja vene emakeelega õpilased?
- Milliseks hindavad küsitletud eestikeelseid õppematerjale?
- Kuivõrd on küsitletud rahul eestikeelset õpet läbiviivate õpetajatega?
- Mida, kui üldse, võiksid õpetajad küsitlejate hinnangul oma õpetamisviisis muuta?

2.2. Andmekogumismeetod. Üldkogum. Valim

Andmete kogumiseks kasutati kvantitatiivset küsitlusmeetodit: koostati e-ankeet Google Forms keskkonnas. Uuring viidi läbi kakskeelse veebiküsitlusena, mida levitati vene õppekeelega koolide õpilastele õpilasesinduste vahendusel. Küsitlus viidi läbi jaanuar 2017.

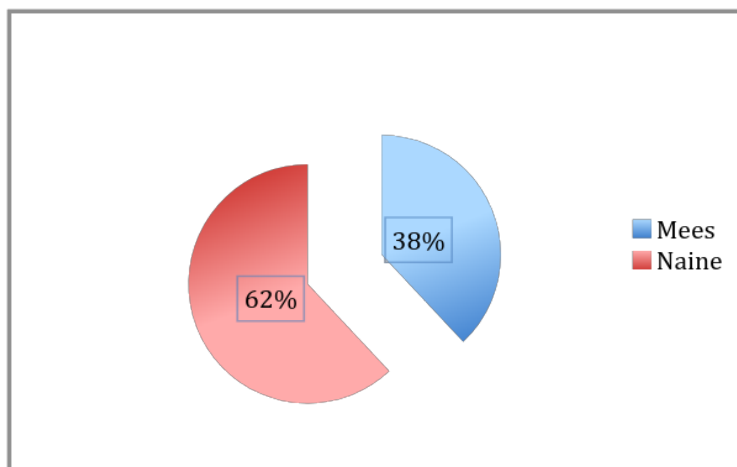
Küsitluse üldkogumi moodustasid kõik vene õppekeelega koolides õppivad õpilased üle Eesti. Me ei seadnud eraldi kriteeriume valimi kitsendamiseks. Küsitlemisel seati eesmärgiks saada ca 150 vastaja tagasiside, lõpuks vastas küsitlusele 106 õpilast üle Eesti. Seejuures ei ole uuringu valim esinduslik üldkogumi lõikes, mistõttu ei ole võimalik saadud tulemusi üldistada kogu Eesti venekeelse õppekeelega koolides õppivate õpilaste arvamusele ja hinnangutele. Siiski annavad uuringu tulemused vajaliku indikatsiooni vene õppekeelega õpilaste keeleõppega seotud probleemidest. EÕEL võtab tulemusi reservatsiooniga ehk arvestab, et tegemist on vaid antud grupi vastajate arvamusega ega eelda, et kogu vene õppekeelega koolide õpilaste üldkogumi arvamused on samasugused. Õpilasliit saab siiski antud sisendit kasutada oma edasiste seisukohtade täpsemaks väljatöötamiseks.

3. Tulemuste analüüs

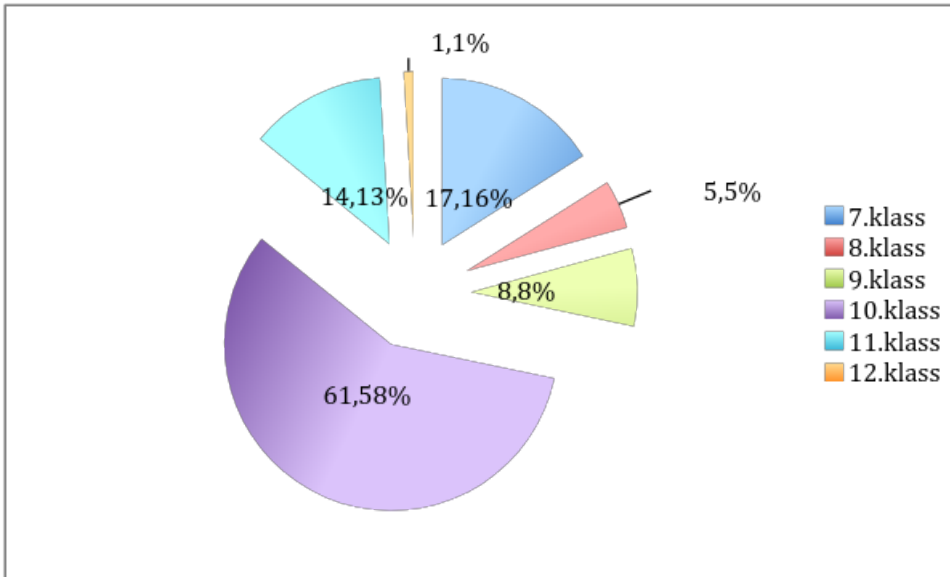
3.1. Ülevaade vastajatest

Küsitluses osales kokku 106 vastajat, nendest 66 olid naissoost ja 40 meessoost (vt joonis 1). Kõige enam oli vastajaid 10.klassist (61 vastajat), enamik vastajatest õpib Harjumaal (82 vastajat), ülejäänud vastajad õpivad Ida-Virumaal (24 vastajat) (vt joonised 2 ja 3).

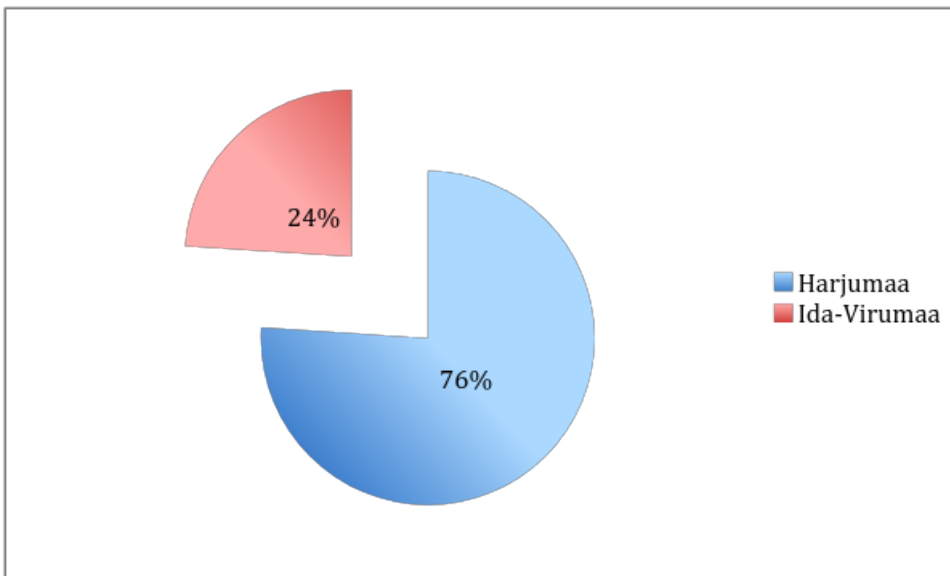
Ida-Virumaa koolidest osalesid küsitluses Jõhvi Vene Põhikooli (19), Kohtla-Järve Vene Gümnaasiumi (2), Narva Pähklimäe Gümnaasiumi (1) ja Sillamäe Kannuka Kooli (2) õpilased. Harjumaa koolidest osalesid küsitluses Haabersti Vene Gümnaasiumi (17), Lasnamäe Põhikooli (1), Tallinna Linnamäe Vene Lütseumi (6), Tallinna Läänemere Gümnaasiumi (29) ja Tallinna Pae Gümnaasiumi (29) õpilased.

Joonis 1. Vastajate sooline jaotus

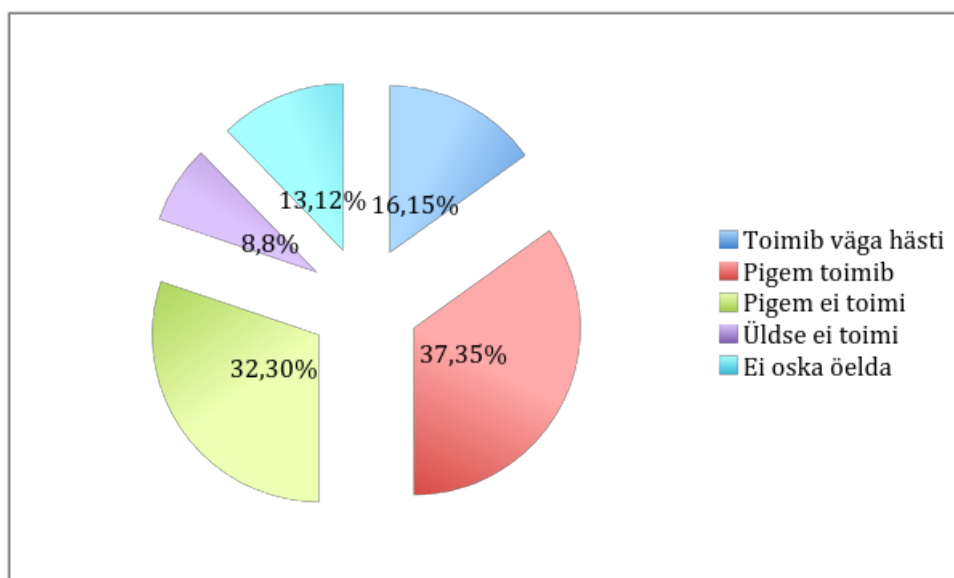
Joonis 2. Vastajate jaotus õppeklassi järgi

Joonis 3. Vastajate jaotus lapse kooli asukoha järgi maakonna lõikes

3.2. Hinnangud praegusele 60-40 süsteemile

Uurisime, kui hästi toimib vastajate arvates praegune süsteem, kus 60% õpest toimub eesti keeles ja 40% õpest vene keeles. Suurem osa vastajatest (48%) leiab, et praegune süsteem toimib (*“pigem toimib” + “toimib väga hästi”*), samas kui 38% küsitletu hinnangul süsteem ei toimi (*“pigem ei toimi” + “üldse ei toimi”*) (vt joonis 4).

Joonis 4. Vastajate hinnangud praegusele 60-40 süsteemile, protsentides

Palusime vastajatel oma valikut ka põhjendada. Alljärgnevalt on esitatud küsitletute mõtted muutmata kujul (*sulgudes on märgitud, mitu korda sarnast mõttekäiku esitati erinevate vastajate poolt*):

- *Arvan, et tähtsad tunnid ei peaks toimuma eesti keeles. Õpilased on õppinud terve aja vene keeles ning gümnaasiumis tuleb peale eesti keel ning see osutub raskeks. See on suur miinus.*
- *Kasulik on kuulata eesti keelset kõnet.*
- *Õpilased peavad enda jaoks tõlkima materjali ning see võtab tohutult palju aega, eesti õpilased seda tegema ei pea. Ei ole vaja vene lastele eesti keelt peale suruda. On vaja haridust omandada võrdset. Miks ei ole 50%/50%? Õpilasel peab olema õigus valida. Kui soovib õppida 60%/40%, siis las õpib, kui ei soovi, siis las õpib emakeeles.*
- *Rohkem kui pool õpilastest teavad eesti keelt halvasti ning ei mõisteta materjali.*

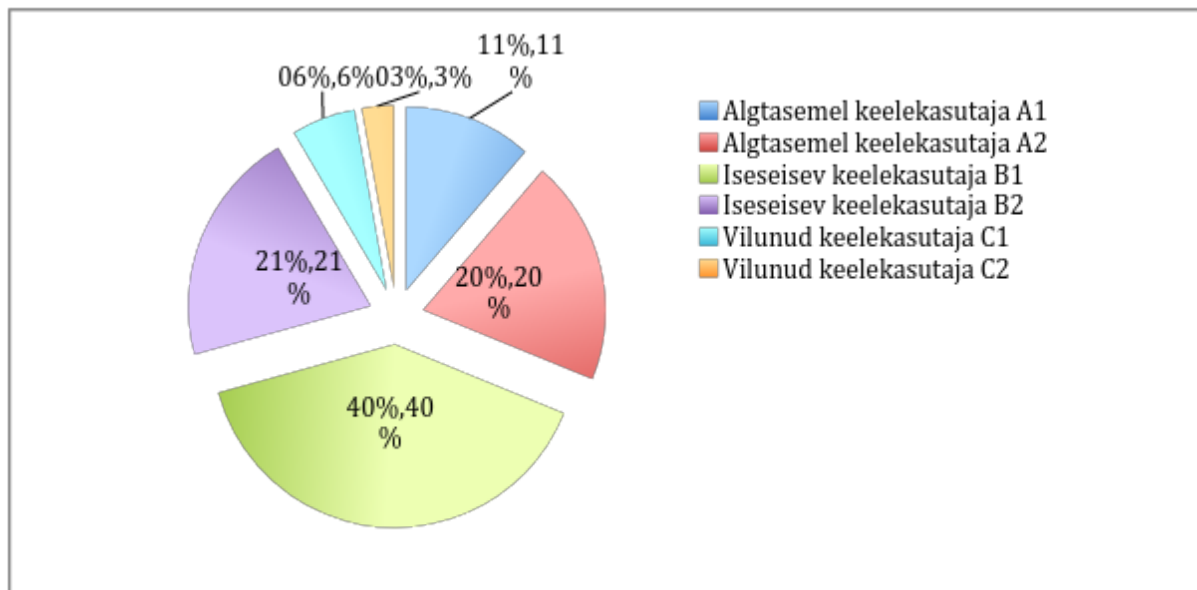
- 60% saavutamiseks, vajalikud ained on vahetatud mõtetute ainetega, sest vajalikke ainete eesti keelseid pedagooge ei ole.
- Aineid on raske omandada eesti keeles.
- Eesti keele tase ei ole piisavalt hea.
- Eesti keele tase on tunduvalt parem, võrreldes vene klassidega. Kuid siiski need 60% on pandud ainetesse, mis ei ole vajalikud.
- Eesti keele teadmise tase tõuseb.
- Eesti keeles räägitakse vähe.
- Ei näe eriti mingit tulemust.
- Ei ole vaja eesti keeles.
- Esiteks, kui ained, mis peavad olema eesti keeles õpetavad venelased. Nad teevad vigu ja räägivad aktsendiga. Teiseks, kui aine õpetab inimene, kellel eesti keel on emakeel, aga aine nagu keemia, bioloogia, ajalugu jne on väga raske saada aru emakeele, aga kui seda õpetatakse võõrkeeles, sa ei saa aru ainet ja huvi selle aine vastu kaob.
- Hea kaldumine eesti keelde.
- Isegi kui süvened tunniteemasse, tekitab keelebarjäär raskusi.
- Keel on tähtis detail õppimisel. Paljud ained ei saagi olema omandatud kui sa ei õpi seda emakeeles.
- Keele keskkonnad viibides, õpid keelt paremini.
- Kõik on väga hästi. (2)
- Kokkupuude eesti keelega esineb, kuid vähe.
- Kui alustasin hariduse omandamist gümnaasiumis, koheselt märkasin, kuidas minu eesti keele tase tõusis. Lihtsam on rääkida eesti keeles.
- Kui on suur tahtmine, siis eesti keelt suhu saada on üpriski lihtne.
- Kui tunnid toimuvad eesti keeles, siis on keelt kiirem õppida.
- Lapsed saavad parandada oma eesti keelt.
- Ma ei mõista seda eriti.
- Ma ei oska eesti keelt.
- Ma ei tea, kuidas see töötab, ma pole selles huvitatud.
- Matemaatika, füüsika, keemia, ajalugu ja bioloogia peavad kindlasti olema emakeeles.
- Me lihtsalt õppime kõike järjest ja peame sellest aru saama.
- Me õpime oma emakeeles, kasutades õppeprogrammis riigikeelt.
- Me õppime keelt kiiremini.
- Mina sellist meie koolis ei märka.
- Minu arust oleks hea lisada õppeprogrammi inglise keel ning teha midagi sellist: 30%- vene keel/30%- inglise keel/40%- eesti keel
- Minu arvates eestikeelseid õppeaineid võiks olla rohkem (80%)
- Minu arvates, mida rohkem eesti keelt, seda parem, sest ülikoolis tuleb keelt teades lihtsam.
- Minu eesti keele tase paranes.
- Minu klassis teeme me rohkem tööd vene keeles.
- Minu koolis seda süsteemi ei rakendata, mistõttu ei oska ma hinnata selle süsteemi kasu/tõhusust.

- Mõned ained on eesti keeles rasked, kuid see aitab, et tulevikus paremini hakkama saada.
- Mulle isiklikult meeldib kõik. (2)
- Mulle kõik sobib.
- Olen õppinud alles alla aasta.
- Olen õppinud sellise süsteemiga 1. klassist ning raskusi mul ei ole.
- On olemas oma eelised, kuid esinevad ka miinused.
- On võimalik natuke tõsta oma eesti keele taset.
- Õpetajad selgitavad vajadusel vene keeles.
- Õpilased omandavad eesti keelt paremini.
- Õpilased teavad piisavalt eesti keelt, et materjalist aru saada ning neil on võimalus ka täpsustuseks vene keeles.
- Õpilastele vene koolides, on raske hakkama saada.
- Õpilastele, kes 9 aastat on õppinud vene keeles ja eesti keelt õppinud kui võõrkeelt, on raske eesti koolis aineid omandada.
- Õppeained ja materjal on raskesti mõistetavad.
- Õppeained võivad tekitada raskusi isegi emakeeles õppimisel ning õppides neid eesti keeles, teeb see olukorra topelt raskemaks ning õpilastel ei jää muud üle kui spikerdamine ja mahakirjutamine.
- Õppeained, mis peaksid olema eesti keeles, on ikkagi läbiviidud vene keeles.
- Õppida rohkem eesti keelt ei ole kohustuslik.
- Õppimine eesti keeles aitab õpilastel paremini keelt mõista, kuid paljudel tekkivad suured raskused keelega.
- Õppimine eesti keeles segab omandada haridust nendele, kes keelt teab halvasti.
- Õppimine on raske ja ei ole arusaadav ning keel ei omandu.
- Paljud ained ei ole arusaadavad eesti keeles, tihtipeale vajatakse tõlget.
- Paljud ained ei ole eesti keeles arusaadavad.
- Paljud ained, nagu füüsika, keemia, bioloogia jne. on niigi rasked ja õppides neid eesti keeles, muutub aine võimatuks.
- Paljud klassikaaslased siiski teavad keelt pahasti.
- Paljud õpetajad ei tõlgi arusaamatuid asju vene keelde ning see jääbki arusaamatuks.
- Paljud õppeained, mis peavad olema eesti keelsed, on vene keelsed ning vene keelsetel õpetajatel on ükskõik.
- Paljud õppeained, mis peavad olema eesti keelsed, on vene keelsed.
- Parandasin oma eesti keele taset.
- Parim viis eesti keele õppimiseks.
- Põhiliselt töötame koolis vene keeles.
- Raske on omandada õppematerjali.
- Raske on õppida kahte keelt korraga.
- Rohkem praktikat eesti keeles, kuid mõned ained on omandamisel rasked.
- Rohkem praktikat eesti keeles, kuid oleks vaja, et seda oleks vähem.
- Saan kõigest hästi aru.

- See aitab õpilastel mitte unustada vene keelt ning harjutada eesti keelt.
- See küll toimib, kuid see 60% peavad kuuluma sellised ained nagu matemaatika ja füüsika, kuid mitte kunst ja muusika.
- See on minu arvamus, mis võib osutuda valeks.
- Selleks, et gümnasistidel saada kätte need 60%, peavad nad lisaks tegelema muusikaga, kehalise kasvatusesega 2 h nädalas, kunstiga 1 h nädalas ning muude mitte eriti vajalike ainetega.
- Selline süsteem aitab omandada eesti keelt.
- Sellise süsteemiga on eesti keelt parem õppida.
- Sellise süsteemiga, kõneleme me rohkem eesti keeles.
- Sest suurem osa on ikka eesti keeles ning palju asju ei ole arusaadavad.
- Siinamaani ei oska eesti keelt ning keelebarjäär segab õppimist.
- Süsteemi efektiivsus sõltub õppemetoodikast.
- Süsteemil ei ole mõtet. Minu arvates oleks vaja, kas kohe esimesest klassist õppida eesti keeles, või kooli lõpuni õppida vene keeles.
- Teades eesti keele b1 tasemel, mõistan kõike hästi. Siiski ei ole kõik võimalised sellise süsteemiga harjuma.
- Tean eesti keelt hästi.
- Tean piisavalt hästi eesti keelt ning samuti ei unustanud ka oma emakeelt.
- Töötab edukalt.
- Tundides, mis toimuvad eesti keeles, on parem arendada oma sõnavara.
- Tunnid toimuvad eesti keeles ning vajadusel seletatakse kõik lahti vene keeles, kõik on arusaadav ning samuti õpime juurde eesti keelt.
- Väga palju mittevajalikke õppeaineid eesti keeles ning samuti on need rasked ja ei ole arusaadavad.
- Vene keeles õppivatel on väga raske õppida eesti keeles, isegi 60%. Samuti on puudu õpetajadest, kes suudaks tundi eesti keeles anda ning vajadusel vene keelde tõlkida.
- Vene õpilastele, kellele keele omandamine on raske, on see meetod eriti halb.
- Viibides eesti keelses keskkonnas, on keelt lihtne õppida.
- Võin öelda oma isiklikul kogemusel, et selline süsteem aitab eesti keele õppimisel.

Palusime küsitlertul hinnata ka enda eesti keele taste (vt joonis 5). Kõige enam oli vastajate seas neid, kes hindasid enda keeletasemeks "iseseisev keelekasutaja": B1 tasemele hindas end 39% ning B2 tasemele 21% vastajatest. Kõige vähem oli neid, kes hindasid ennast vilunud keelekasutajaks: 6% küsitlertutest arvas end olevat C1 tasemel ning 3% leidis end oskavat eesti keelt C2 tasemel. Algtasemel keelekasutajateks hindasid

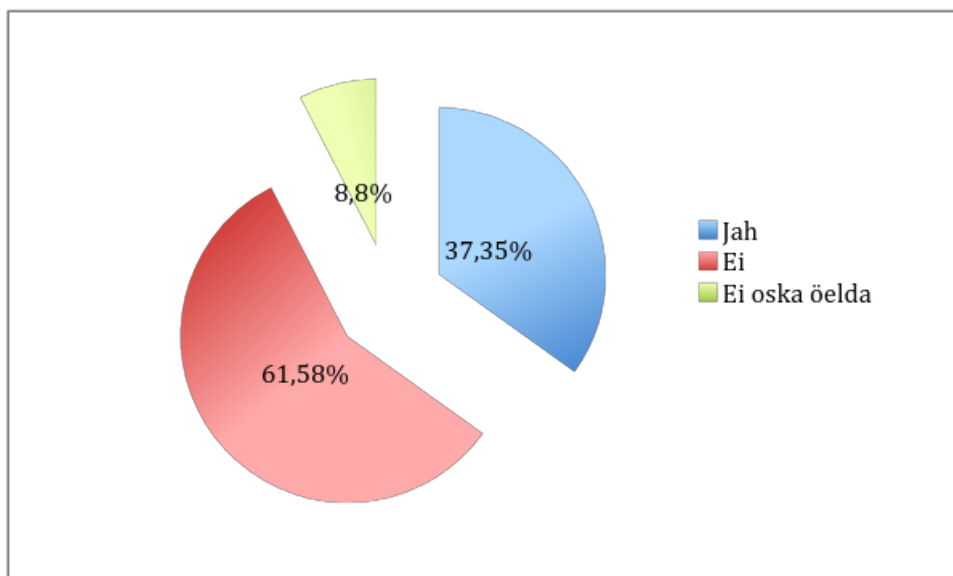
ennast ca kolmandik vastajatest: A1 tasemega 11% ning A2 tasemega 20% vastajatest. Täpsemalt saab keeletasemete kirjeldust lugeda lisas 6.

Joonis 5. Vastajate hinnangud oma eesti keele tasemele

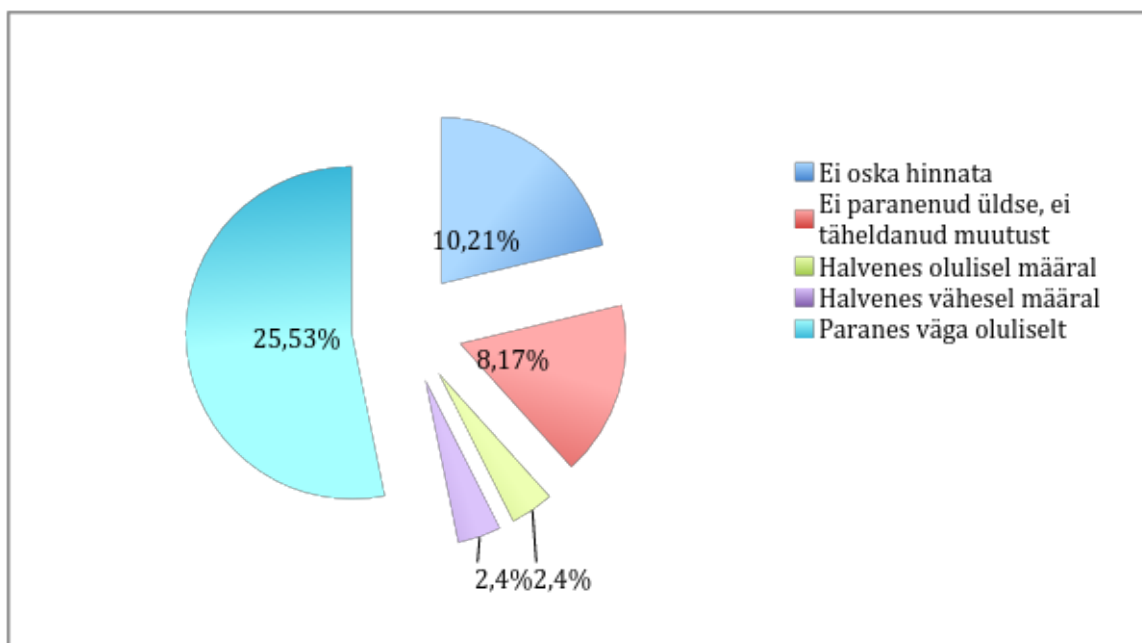
3.3. Osalemine keelekümblusprojektides

Soovisime küsitluse raames välja selgitada, kas ja milliste tulemustega on küsitletud osalenud keelekümblusprojektides. Selgub, et küsitletutest suurem osa (58%) ei ole osalenud keelekümblusprojektides, 35% vastanutest on seda siiski teinud.

Joonis 6. Vastajate osalus keelekümblusprojektides

Kui palusime keelekümblusprojektides osalenud küsitletutel hinnata (joonis 7), kuivõrd nende eesti keele oskus osalemise tõttu muutus, ilmneb, et suurema osa vastajate (53%) hinnangul nende keeleoskus paranes oluliselt, ca 22% vastanutest ei osanud muutust hinnata ning 17% arvas, et midagi oluliselt ei paranenud või nad ei täheldanud muutust. Väga väike osa vastanutest nentis, et keeleoskus vähenes kas olulisel (4%) või vähesel (4%) määral.

Joonis 7. Keelekümblusprojektides osalenud vastajate hinnangud enda eesti keele oskuse muutusele projektis osalemise tõttu

3.4. Arvamused ministeeriumi uuest pilootprojektist

Soovisime saada küsitletute tagasisidet Haridus- ja teadusministeeriumi plaanile uuest pilootprojektist, millega soovitakse osalevate koolide lõpetanute keeletase C1 tasemele, mis aitab lõpetanul saada vabalt hakkama ülikoolis ja avalikus sektoris.

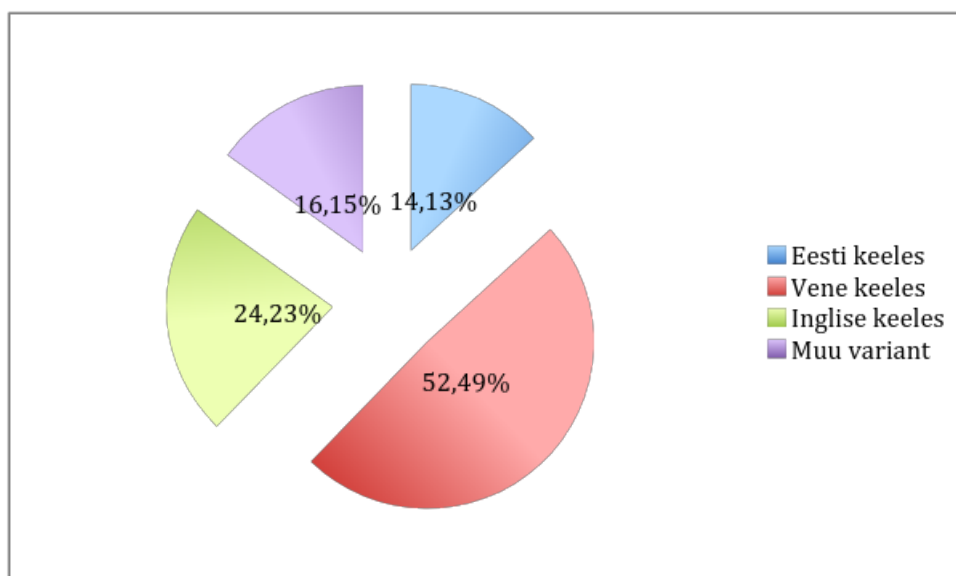
Levinumad seisukohad:

- ei ole sellest ideest midagi kuulnud;
- ei toeta seda ideed;
- toetab seda ideed;
- hea idee, kuigi peab ka B2 taset piisavaks;
- hea idee, kuid C1 on võimatu saavutada, õpilastel läheb raskemaks, eriti praeguse õppekava järgi õppides.

Lisas 9 on esitatud ka kõik vabas vormis laekunud vastused.

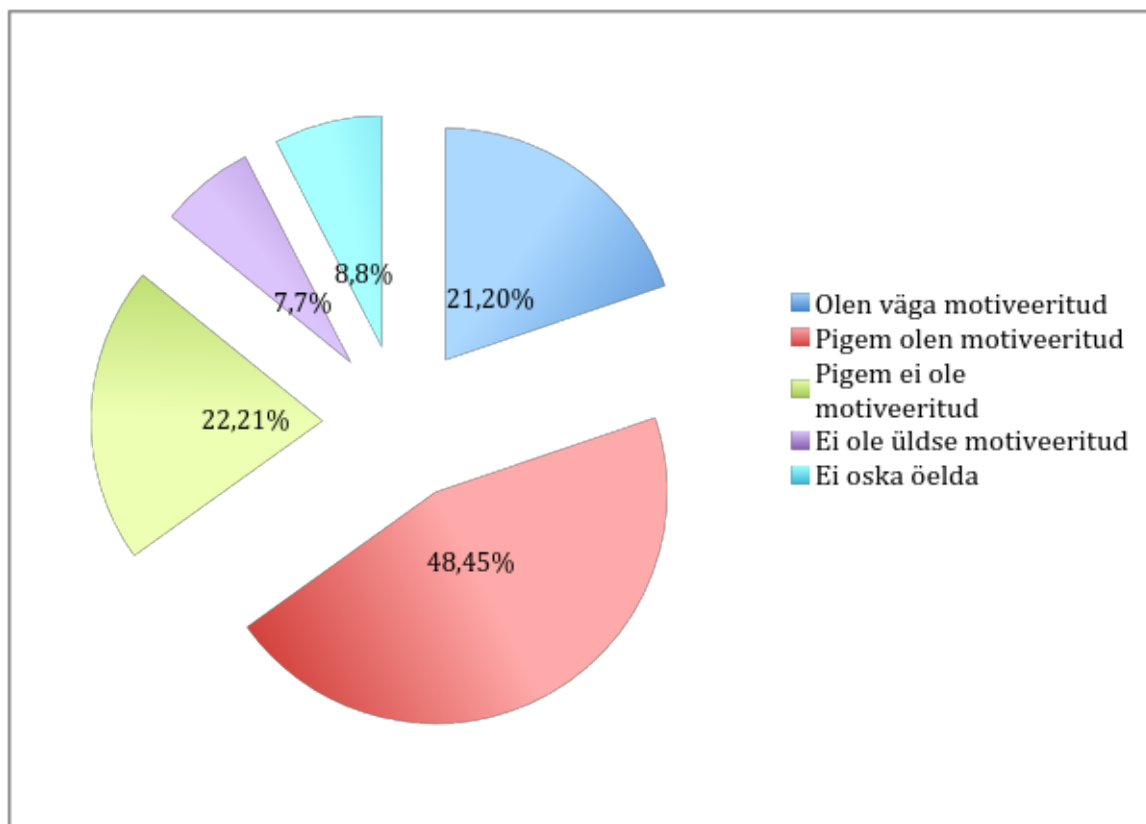
3.5. Motivatsioon eesti keele õppimiseks

Uuringu üheks eesmärgiks oli välja selgitada, milline on küsitletute motivatsioon eesti keele õppimiseks. Seetõttu uurisime esmalt, millises keeles on vastajate arvates parem õppida (vt joonis 8). Enamik vastanutest leidis, et vene keeles õppimine oleks nende jaoks parim variant, vaid eesti keeles õppimine oli kõige vähem populaarne valik. Pakuti välja ka muid eelistusi, nt eesti ja vene keele kombineeritud õpe või emakeeles õppimine (vt lisad 10 ja 11).

Joonis 8. Vastajate eelistused õppekeele osas

Seejärel uurisime, kuivõrd motiveeritud on vastajad õppima koolis eesti keelt (vt joonis 9). Ilmneb, et vastajatest suurem osa ehk 65% on on motiveeritud eesti keeles õppima (*“olen väga motiveeritud”* + *“pigem olen motiveeritud”*), samas kui 28% küsitletutest selleks motiveeritud ei ole (*“pigem ei ole motiveeritud”* + *“ei ole üldse motiveeritud”*).

Joonis 9. Vastajate motiveeritus õppida koolis eesti keelt

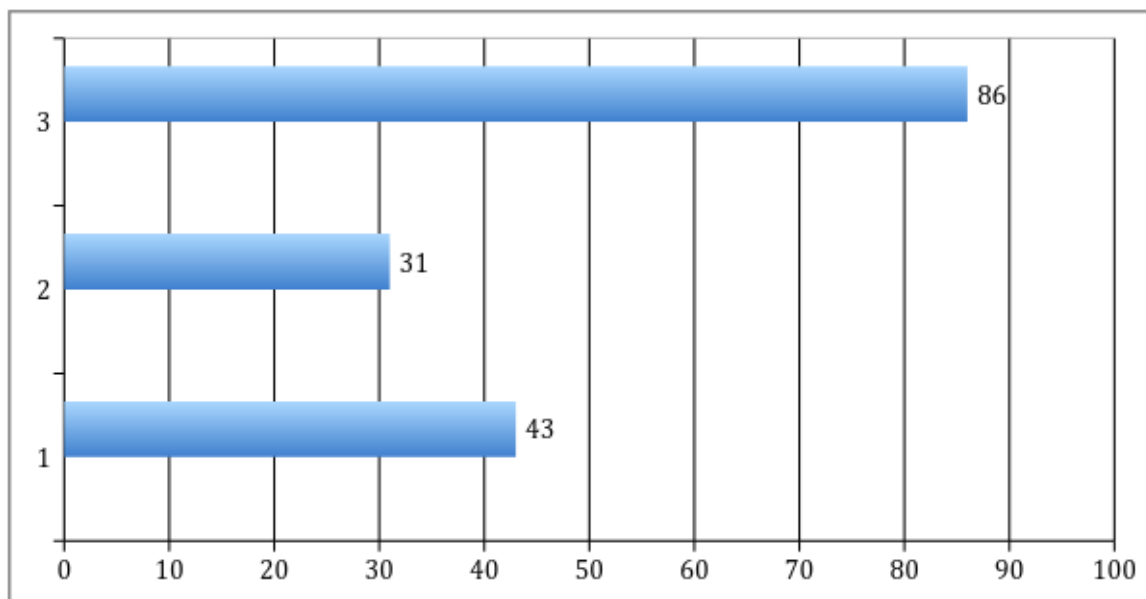
Viimasena tahtsime teada, mis motiveeriks vastajaid senisest enam eesti keelt õppima ja praktiseerima. Kõige enam toodi välja järgmist (*sulgudes on märgitud, mitu korda sarnast mõttekäiku esitati erinevate vastajate poolt*):

- soov jääda Eestisse elama, õppima, töötama (olla aktiivne ühiskonnaliige) ehk enda tuleviku sidumine Eestiga- keeleoskus on vajalik eeldus (35);
- praktika ehk eestikeelsete sõprade olemasolu, eestikeelne keskkond, eestikeelne suhtlus (5);
- huvitavad tunnid, huvitavad õpetamismeetodid (3);
- integratsiooniprojektid, keelepraktika (3);
- eksamid ja kontrolltööd, mille tegemiseks on vaja eesti keele oskust (3)
- stipendiumi saamine innustaks senisest enam (3).

Kõik vastused detailsena on leitavad lisas 13.

3.6. Parimad meetodid eesti keele kõige paremini selgeks õppimisel

Palusime küsitletutel välja tuua, millisel viisil saaksid nemad enda arvates kõige paremini eesti keele selgeks (vt joonis 10). Kõige enam pakuti parimaks meetodiks sõpradega suhtlemist (86 korral), samuti keeltekoolis (43 korral) ning koolis (31 korral) õppimist.

Joonis 10. Parimad viisid eesti keele selgeks õppimiseks, vastajate arv

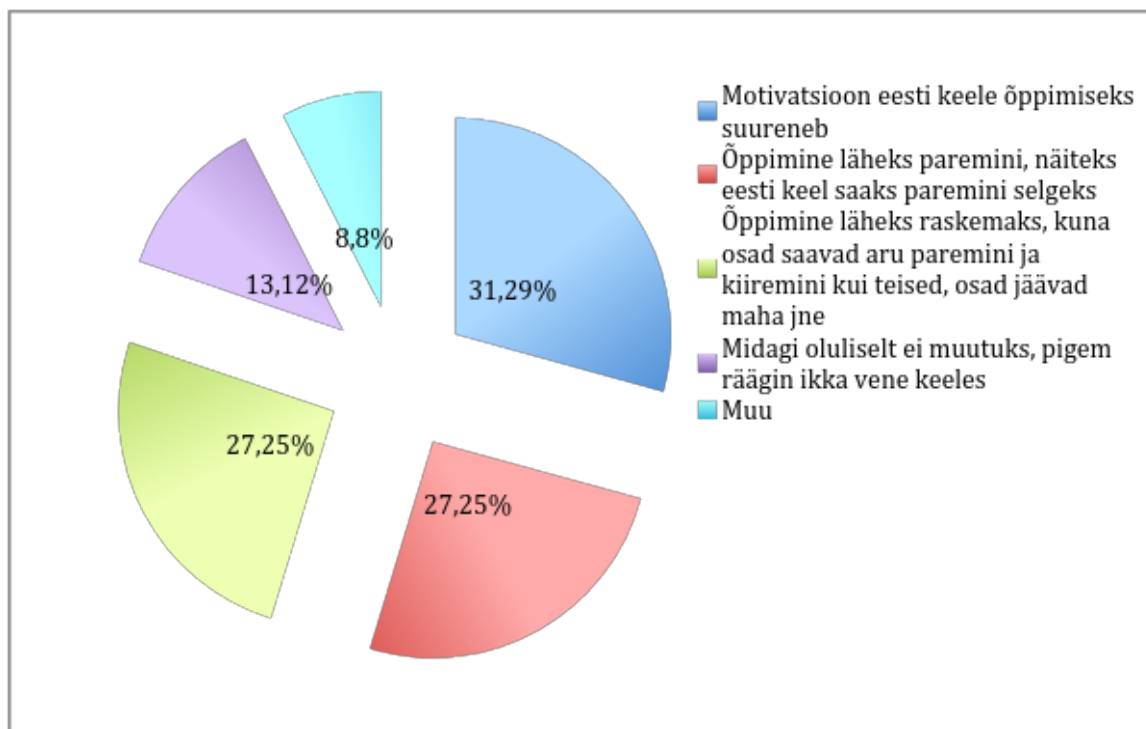
Küsitletud pakkusid veel variante edukaks keeleõppeks (*sulgudes on märgitud, mitu korda sarnast mõttekäiku esitati erinevate vastajate poolt*):

- elades eesti ühiskonnas, eesti keeles suheldes (3);
- võtta lisatunde eesti keelt koos eraõpetajaga (2);
- kasutada ainult ühte (eesti) keelt igal pool;
- lugeda, kuulata ja vaadata meediat, kuulata uudiseid eesti keeles (2);
- õpilasvahetus kahe erineva õppekeelega koolide vahel;
- suheldes eestlastega.

3.7. Keelekümblusklassides õppimine

Soovisime ka teada, millist mõju näevad küsitletud selles kui klassis õpivad koos eesti ja vene emakeelega õpilased.

29% vastanutest (vt joonis 11) leidis, et motivatsioon eesti keele õppimiseks suureneb, 26% küsitletutest arvas, et õppimine läheks paremini. Samas hindas 25% küsitletutest, et õppimine läheks raskemaks, kuna osad saavad paremini ja kiiremini aru, osad jäävad maha jne. Veidi üle kümnendiku küsitletutest arvas, et midagi oluliselt ei muutuks, nad jätkaksid ikkagi vene keeles rääkimist.

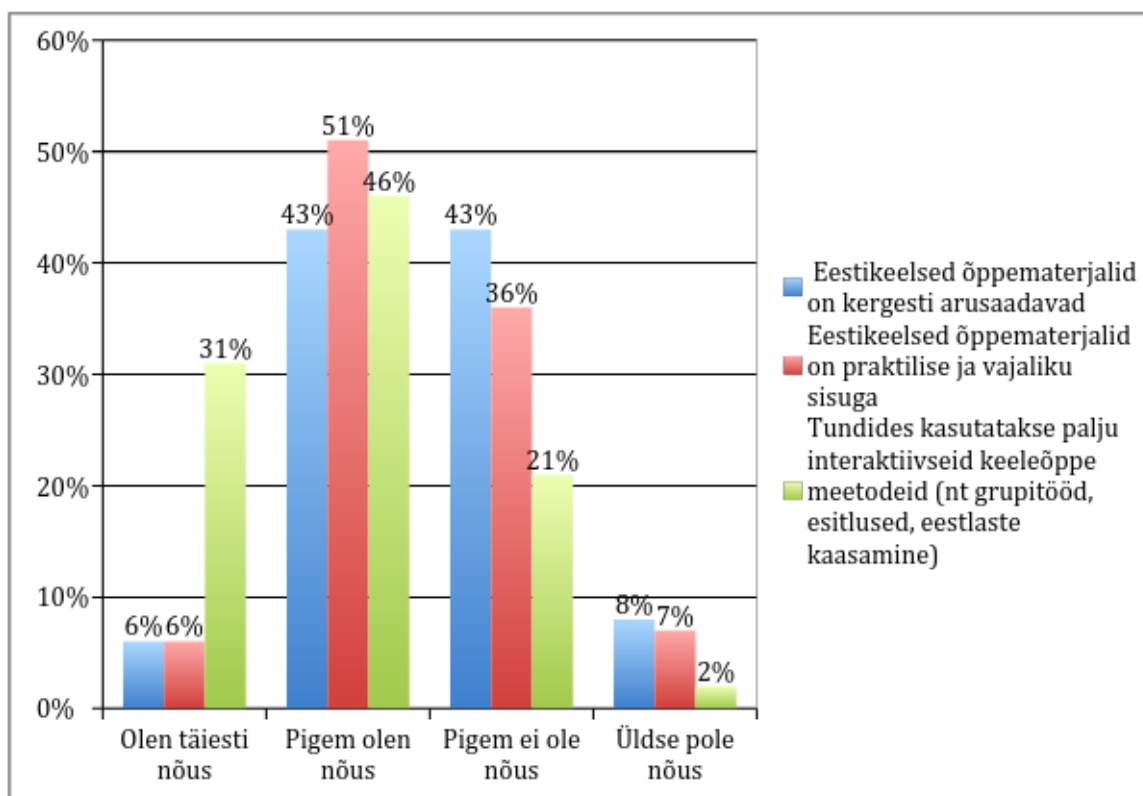

Joonis 11. Keelekümblusklassides õppimise mõju vastajate hinnangul

3.8. Hinnangud eestikeelsetele õppematerjalidele

Uuringu üheks olulisemaks osaks oli saada hinnangud eestikeelsetele õppematerjalidele. Uurisime küsitletutelt õppematerjalidega seonduvat läbi kolme aspekti – arusaadavus, sisu praktilisus ja vajalikkus ning keeleõppe tundide meetodite interaktiivsus.

Vastajate arvamused on küllaltki lahknevad (vt joonis 12). Veidi üle poole (57%) küsitletutest (*“täiesti nõus” + “pigem olen nõus”*) leidis, et materjalid on praktilise ja vajaliku sisuga. Valdava enamuse (77%) vastanute hinnangul (*“täiesti nõus” + “pigem olen nõus”*) kasutatakse keeleõppes (palju) interaktiivseid meetodeid. Samal ajal leidis napilt üle poole (51%) vastajatest (*“pigem ei ole nõus” + “üldse pole nõus”*), et õppematerjalid ei ole kergesti arusaadavad. 43% vastanutest (*“pigem ei ole nõus” + “üldse pole nõus”*) arvas, et õppematerjalid ei ole praktilise ja vajaliku sisuga.

Joonis 12. Hinnangud eesti keelsetele õppematerjalidele

Palusime küsitlusetel nimetada häid näiteid sellest, milliseid õppematerjale nende koolides kasutatakse. Enamlevinuna toodi välja esitluste tegemise, grupitööd, erinevate mängude mängimist (nt lauamängud eesti keeles), töölehtede kasutamist, filmide näitamist.

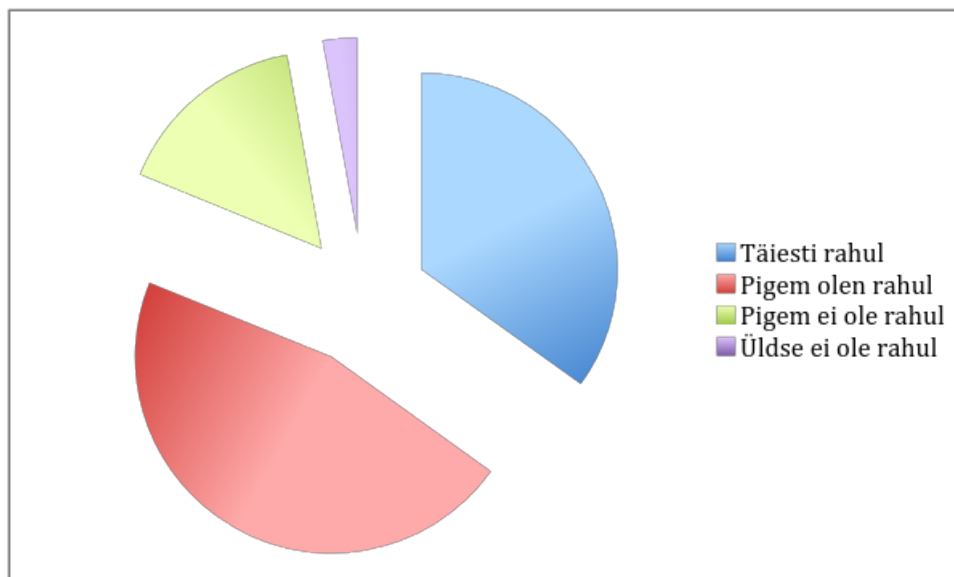
Täpsemalt:

- esitlused (13)
- grupitööd ja -projektid (9)
- mängud, nt lauamängud eesti keeles jmt (5)
- töölehed (5)
- filmid (4)
- dialoogid ja sõnade õppimine, suuline kõne (3)
- eesti keele õpikud, muud eestikeelsed õpikud (3)
- õpik (3)
- Kahoot'i kasutamine (3)
- nuhvlid, sülearvutid, erinevad äppid (2)
- tekstide lugemine ja ülesanded (2)
- smartboard'i kasutamine (2)
- tahvlearvuti kasutamine
- kodune eesti keelsete raamatute lugemine
- koolis eesti keeles me õpime uusi sõnu,
- kui oli teemaks "töö", anti meile erinevaid nippe, kuidas teha cv'd, millised on tüüpilised vead - sellised teadmised lähevad kasuks ka päriselus
- lahendame ristõsnu
- loeme tekstide tõlkeid. õpime sõnu. töötame töövihikuga ja õpikuga
- huvitavad teemad, mida käsitletakse
- projektid õpilastega eesti keelsetest koolidest
- loomingulised tööd
- õpetajad teevad imelisi esitlusi, kus räägivad väga paljust, samuti leiavad nad huvitavaid filme, mis aitavad areneda (filmid aitavad areneda)
- palju suhtlemist õpetajaga eesti keeles

- suhtlus õpetajaga eesti keeles vabas keskkonnas
- eesti keeles suhtlemine klassis
- ei panda alati halbu hindeid, annavad parandada järgmises tunnis, see annab motivatsiooni õpetajat mitte alt vedada

3.9. Rahulolu eestikeelset õpet läbiviivate õpetajatega

Soovisime uuringu abil ka teada, kuivõrd on küsitletud rahul eestikeelset õpet läbiviivate õpetajatega (vt joonis 13). Selgub, et 81% vastajatest on oma õpetajatega rahul (*“täiesti rahul” + “pigem olen rahul”*).

Joonis 13. Vastajate rahulolu eestikeelset õpet läbiviivate õpetajatega

3.10. Ideid õpetaja õpetamisviisi muutmiseks

Muuhulgas tahtsime, et küsitletud pakuksid ideid seniste õpetamismeetodite muutmiseks. Enam toodi välja seda, et vastajate arvates

ei saa õpetajad õppekava muuta ning seetõttu ei ole võimalik midagi muuta; samuti oli vastajate seas neid, kes ei muudaks hetkel midagi.

Alljärgnevalt esitame huvitavamaid mõtteid:

- *Ainus asi mida nad võivad teha, on mitte öelda õpilasele, et ta paneb neile kahe, sest õpilane ei oska materjali*
- *Anda enda õppetamisviisi järgi*
- *Anda rohkem sõnu õppimiseks sõnavara täiendamiseks*
- *Ei saa. Õpetajad töötavad eelnevalt valminud süsteemis erilise võimaluseta õpetada õpilastele seda, mida neil on vaja*
- *Ei tohiks õppida lihtsalt eksamiks, vaid õppida keelt ennast, rääkida mida tegelikult ka kasutatakse (väljenditest) eestlaste poolt*
- *HTM määrab ära õppekava, mistõttu ainus mida õpetajad teha saavad, on mitmekesistada õppetunde esitluste ja gruppitöödega*
- *Keskenduda reaalsele suhtlemisele, eesti kultuurile (kino, muusika, kirjandus). Võiks anda koolidele rohkem vabadust riikliku õppekava täitmisel*
- *Ma arvan, et õpetajad ei saa selles osas otsustada, no kui nad saaks, siis ma sooviks õppida sellel teemal, pida pole õpikus*
- *Minna täielikult üle e-õppele*
- *Minu eesti keele õpetaja on minu lemmikõpetaja. Ja talle ei ole vaja mitte midagi muuta. Kui rääkida üldiselt, siis, kõigepealt, õpetaja ise peab olema huvitatud headest tulemustest. Ta võib näidata eesti meediat (nagu meie õpetaja), et huvitada meid.*
- *Mulle ei meeldi meie eesti keele õpik, kuid õpetaja annab tunniväliseid töid, mis on palju paremad kui õpiku programm*
- *Nad võiksid küsida õpilaste käest nende nõrkade kohtade kohta ning keskenduda sellele rohkem*
- *Nad võiksid teha tunde huvitavamaks (näiteks teha teemakohaseid mängu)*
- *Nad võivad otsustada, kuidas õpetada materjali ja kuidas õpilane selle reageerib. Kui õpetaja lihtsalt küsib iga kord kodust tööd ja annab uut juurde siis õppimine langeb*
- *Nendest sõltuvad materjalide kättesaadavus. Õpetajate töökeskonda võiks paremaks muuta*
- *Õpetaja peab tegema tunni huvitavaks ning paremini seletama materjale, näiteks kasutades tabelleid*
- *Õpetajad ei saa midagi muuta, aga nad saavad õpilase elu teha kas raskemaks või kergemaks, olenevalt metoodikast*
- *Õpetajad ei saa muuta õppekava, sest selle koostamine ei sõltu nendest*
- *Õpetajad järgivad riikliku õppekava, seega nad ei saa väga midagi muuta*
- *Õpetajad on seotud programmiga. Nad võiksid õpilastega rohkem suhelda, kuid ma kahtlen, et õpetajad seda soovivad*
- *Õpetajat ei suuda kuidagi mõjutada õppekava*
- *Paremini seletada materjale*
- *Rääkida rohkem eesti keeles, õpetada rohkem grammatikat*

- Rääkida täielikult eesti keeles
- Rohkem huvitavalt viia läbi tunde
- Rohkem mõista noori
- Rohkem motiveerida õpilasi
- Rohkem seletada grammatikat
- Rohkem suhelda õpilastega
- Rohkem suhtlemist eesti keeles ja keelata õpilastel suhelda vene keeles
- Rohkem suhtlust ning mitte keskenduda niivõrd grammatikale ja kirjalike töödele. Rohkem suhtlust
- Rohkem tõlkida, eriti termineid
- Tahaks et õpetajad räägiksid eesti ja vene keeles ning seletaksid rohkem materjali
- Teha enda programmi järgi, toetudes riikliku õppekava peale
- Teha rohkem interaktiivseid tunde
- Teha rohkem iseseisvaid ülesandeid, lugeda tekste
- Teha rohkem praktilisi tunde
- Teha rohkem suulisi tunde ja rääkida elust
- Teha tunde rohkem interaktiivseks ja läbi viia rohkem mängu
- Tekitada huvi ja seletada, et seda on vaja
- Vähetähtsamate õppeainete õpetajad (näiteks uurimistöde alus, muusika, kehaline kasvatus) võiksid õpilasi mitte ülekoormata
- Võiksid aidata segaste sõnade ja fraaside tõlkimisel
- Võiksid huvitavalt läbi viia tunde
- Võiksid suhtuda tõsisemalt tundidesse ja anda kõike süstematiseeritult, et materjal jääks paremini meelde
- Võiksid välja mõelda rohkem harivaid mängu ja võiks rohkem töötada gruppides
- võivad
- Võivad teha oma õppeainet huvitavaks, või vastupidi, ebahuvitaks
- Võivad, sõltub õpilaste ja õpetaja omavahelistest suhetest ja tunni ülesehitusest sõltub õpilaste soov õppida tunnis

Lisad

Lisa 1.Vastajate sooline jaotus

Protsent	Vastajate arv	Sugu
38%	40	Mees
62%	66	Naine
100%	106	KOKKU

Lisa 2.Vastajate jaotus õppeklassi järgi

Protsent	Vastajate arv	Klass
16%	17	7.klass
5%	5	8.klass
7%	8	9.klass
58%	61	10.klass
13%	14	11.klass
1%	1	12.klass
100%	106	KOKKU

Lisa 3.Vastajate jaotus lapse kooli asukoha järgi maakonna lõikes

Vastajate arv	Kooli asukoht (maakond)
81	Harjumaa
25	Ida-Virumaa
106	KOKKU

Lisa 4. Vastajate jaotus kooli järgi

Kool	Vastajate arv
Jõhvi Vene Põhikool	19
Kohtla-Järve Vene Gümnaasium	2
Narva Pähklikimäe Gümnaasium	1
Sillamäe Kannuka Kool	2
Haabersti Vene Gümnaasium	17
Lasnamäe Põhikool	1
Tallinna Linnamäe Vene Lütseum	6
Tallinna Läänemere Gümnaasium	29
Tallinna Pae Gümnaasium	29
KOKKU	106

Lisa 5. Vastajate hinnangud praegusele 60-40 süsteemile

	Vastajate arv	Protsent
Toimib väga hästi	16	15%
Pigem toimib	37	35%
Pigem ei toimi	32	30%
Üldse ei toimi	8	8%
Ei oska öelda	13	12%
KOKKU	106	100%

Lisa 6. Vastajate hinnangud enda eesti keele oskuse tasemele.

Eesti keele tase	Vastajate arv
<p>Algtasemel keelekasutaja A1</p> <p>Mõistab ja kasutab igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase, et oma vajadusi rahuldada. Oskab ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste ja asjade järele ning vastata sama ringi küsimustele. Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt ning on valmis aitama.</p>	12
<p>Algtasemel keelekasutaja A2</p> <p>Mõistab lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad talle oluliste valdkondadega (näiteks info enda ja pere kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskab lihtsate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja elutingimusi ning väljendada oma vajadusi.</p>	21
<p>Iseseisev keelekasutaja B1</p> <p>Mõistab kõike olulist endale tuttavatel teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane.</p>	42
<p>Iseseisev keelekasutaja B2</p> <p>Mõistab keerukate abstraktsel või konkreetsetel teemal tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudab spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskab paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi.</p>	22
<p>Vilunud keelekasutaja C1</p> <p>Mõistab pikki ja keerukaid tekste, tabab ka varjatud tähendust. Oskab end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskab kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes.</p>	6

Oskab luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel, kasutades sidusvahendeid ja sidusust loovaid võtteid.

Vilunud keelekasutaja C2

Mõistab vaevata kõike kuulnud ja loetut. Oskab resümeerida eri tüüpi suuliste ja kirjalike allikate teavet ja sõnastada neis esitatud põhjendusi ja arutlusi. Oskab end spontaanselt, ladusalt ja täpselt väljendada, eristades ka keerukamate situatsioonide peenemaid tähendusvarjundeid.

3

Lisa 7. Vastajate osalus keelekümblusprojektides

	<i>Vastajate arv</i>
Jah	37
Ei	61
Ei oska öelda	8
KOKKU	106

Lisa 8. Vastajate hinnangud enda eesti keele oskuse muutusele projektis osalemise tõttu

	<i>Vastajate arv</i>
Ei oska hinnata	10
Ei paranenud üldse, ei täheldanud muutust	8
Halvenes olulisel määral	2
Halvenes vähesel määral	2
Paranes väga oluliselt	25
Ei osalenud	59

Lisa 9.Vastajate arvamused HTMi pilootprogrammile

Aitaks küll, aga pooled õpilased ei suudaks keelt selgeks saada C1ni. Arvan, et see oleks vajalik õpetajatele.

Arvan , et see pilootprojekt ei pea olema koolides, sest kõikidel ei ole võimalust võtta lisaõpet eesti keeles ning C1 eksam on liiga raske, tunnis ei anta nii palju teadmisi, et C1 sooritada.

Arvan, et kindlasti on see kasulik kasvavatele õpilastele, aga mitte nendele, kes on B2 programmi järgi õppinud.

Arvan, et kui 12. klassi õppida vene keeles, siis 12.klassi lõpus sooritada C1 eksam on võimatu.

Arvan, et muudatusi peab sisse viima aeglaselt, muidu ei saa õpilased hakkama eksamitega.

Arvan, et see ei muudaks midagi

Arvan, et see ei ole eriti hea idee

Arvan, et see oleks kasulik, aga paljud õpilased ei saaks sellega hakkama.

Arvan, et see on hea idee

Arvan, et see on hea idee.

Arvan, et see on hea.

Arvan, et see tõstaks õppimise raskuse koolis.

Arvan, kui keskkoolis ja gümnaasiumis oleks rohkem eesti keelt, siis hiljem oleks õpilastel võimalik normaalselt C1 eksami ära teha.

B2 on sobiv keeletase suhtlemiseks ja õppimiseks.

C1 on liiga suur tase, samuti ka C2, elus mulle jätkub piisavalt B2 teadmisi.

C1 pole paljudele üldsegi vajalik, sest suur osa noori sõidab välismaale, kus eesti keelt ei lähe vaja. Paljudel venelastel on raske B2 sooritada, rääkimata C1. Kui inimesel on vaja C1, siis ta läheb ja sooritab selle eksami. Ei näe mõtet moo teja, sest et kõik eestlased ei tee C1 äragi.

Eesti keele taset peab tõstma sõbralikult ja huvitavalt. Iga eesti kodanik soovib osata eesti keelt. Õppimine peab olema tasuta.

Ei

Ei

Ei

Ei

Ei

Ei

Ei arva

Ei ole kuulnud

Ei ole kuulnud

ei ole kuulnud

ei ole kuulnud

Ei ole kuulnud, ei oleks tahtnud ka
Ei ole kuulnud, kuid arvan, et see on hea mõte
Ei ole nõus
Ei ole sellest kuulnud, seega ei oska hinnata.
Ei ole sellest kuulnud, seega ei oska kommenteerida. On vaja rohkem aega
mõtlemiseks
Ei ole vaja
ei tea
Ei tea, sest olen harjunud õppima oma vigadest.
Ei, mulle selline mõte ei meeldi
Ei, see vastupidi teeb inimestele elu halvemaks ja kaob huvi edasi minna.
Eriti palju sellese ei tea ning on raske sellele vastata.
Idee on hea, aga läbida eksamid osutub raskeks.
Jah
Jah
Jah aitas
Jah, aitas.
Jah, kindlasti aitaks see mingisugustes ülikoolides ja teistes koolides, kuid
seda keelt niivõrd kõrgele tasemele on raske õppida, see on peaaegu nagu
tõlkija, ja ma peaks väga hästi eesti keelt oskama, mulle ei meeldi see
projekt pigem õppida selle 40-60 programmi järgi, kui nii.
Jah, sest hea riigikeeletase on alati vajalik nii ülikoolis õppides, kui ka
üleüldse ühiskonnas.
Jah. Arvan, et see aitaks.
Kindlasti aitaks
kõik on väga halb
Kõikidel ei ole nii head eesti keele taset.
Kõikidel on erinev keeleline tase, kõik on erinevad seega B2 tase
Kui sellega kaasatakse õppesüsteem täiesti vene keeles, siis mõtet ei ole,
sest eesti keele praktika kaob. Eesti keelsed tunnid aitavad keelt
parandada
Loodan, et seda ei juhtu.
Ma arvan, et see on hea mõte, sest siis on tõesti kergem õppida
Ma arvan, et see on täitsa hea otsus
Ma ei ole nõus projekti nõudmistega
Ma ei soovi seda
Ma oleks õnnelik. See oleks võib-olla raske, kuid elus läheks see kindlasti
kasuks
Ma pole sellest kuulnud
Ma pole sellest projektist kuulnud, kui dkõlab hästi ja ülikoolis aitaks see
kindlasti
MIDA?

Midagi pole selle kohta kuulnud.

Midagi. Arvan, et jah.

Minu arvates jätkub B2-te.

Minu arvates, et B2 on piisavalt tase, et hakata õpima ülikoolis. Kui on vaja kõrgem tase, siis inimene saab ülikooli õppimise jooksul seda teha.

mul on ükskõik

Mulle ei meeldi see mõte, ma arvan, et vana süsteem tuleks jätta

Mulle see idee ei meeldi

Olen kuulnud, aga arvan, et see ei ole eriti hea idee.

Olen nõus ja pooldan keeletaseme tõstmist, sest pool eesti elanikkonnast ei tea eesti keelt ning seda peab arendama.

Olen vastu

Õppides vene koolis selleks, et C1 kategooria eksamit läbida, on KINDLASTI vaja teha lisatööd(suhtlemine selle keele kandjaga, abiõpe). Muut moodi ei saa.

Paljud ei suuda keelt ära õppida C1 kategooriani.

Paljud, kellele eesti keel tekitab raskusi ei lõpeta kooli ning sellega nende tulevik kaob.

Pigem jah

Pole kuulnud, aga idee tundub hea

Pole kuulnud, aga idee tundub hea

Pole kuulnud, arvan et peaks tegema

Pole kuulnud, ei usu et see on võimalik. Isegi peale 9. klassi lõpetamist ja head eksami sooritamist, valdan ma eesti keelt halvasti, raske on rääkida ja arusaada. Vene koolides, minu arust, eesti keelt õpetatakse vähe, aga nõutakse palju.

Pole midagi kuulnud.

Pole midagi kuulnud.

Pole midagi kuulnud.

Pole midagi kuulnud.

Pole midagi kuulnud.

Pole sellest kuulnud

Pooldan seda ideed.

Praeguse õppesüsteemiga on seda võimatu saavutada.

Projekt ei aita keele õppimisele kaasa. Õpilased, kes vajavad keelt, saavad alati ise eksami vajalikkule kategooriale ära teha. Standardite pealesurumine toob, aga kaasa liigse tähelepanu nõ vene koolide "probleemile" ning ajab laiali rahva.

Raske on vastata.

See on siiski hea projekt, kuid selleks, et õpilased sooritaksid C1-eksami hästi, on vaja vastavat õppekava, mis võimaldaks seda, kuna nüüdisõppekava ei anna õpilasele minu arvates isegi sooritada B2

Lisa 11. Õppekeele: muu variant (vabad vastused)

Arvamused

Eesti ja vene keeles

Emakeeles

Emakeeles

Emakeeles (pigem ei tohiks panna ühte kindlat keelt. Igaüks peaks õppima oma ema keeles)

Kõikides samamoodi
Koos eesti ja vene keelega

Mulle ei ole keel oluline, õppida saaksin ma igas keeles
Nii eesti kui ka vene keeles
Nii eesti kui ka vene keeles
Nii eesti kui ka vene keeles
Nii eesti, vene kui ka inglise keeles
Nii vene kui ka eesti keeles
Peab ikka õppima oma emakeeles, kuid emakeeles
õppeainete hulk võib olla minimaalne
Pool ja pool eesti ja vene keele
Selles keeles, milles on mugavam
Selles keeles, mis on igale inimesele emakeel

Lisa 12. Vastajate motiveeritus õppida koolis eesti keelt

Vastusevariant	Vastajate arv
Ei ole üldse	7
Olen väga motiveeritud	21
Pigem ei	22
Pigem jah	48
Ei oska öelda	8
KOKKU	106

Lisa 13. Motivatsioon senisest enam eesti keele õppimiseks

- *Aga motivatsiooniks ja abiks oleks eesti keele praktika, näiteks ühised projektid eestlastega*
- *Edaspidine elamine selles riigis*
- *Edaspidine õppimine ülikoolis eesti keeles*
- *Eesti keelt kõnelevate inimeste ühiskond*
- *Ei millegagi (2)*
- *Ei oska vastata (9)*
- *Eksamid ja kontrolltööd, mille tegemiseks on vaja eesti keele oskust (3)*
- *Et elada täiuslikult Eestis, on vaja teada eesti keelt. Selline motivatsioon on piisav selle keele õppimiseks*
- *Et jätkata Eestis elamist*
- *Et osata paremini rääkida ja mõista eesti keelt*
- *Gümnaasiumi sisseastumise valikained, rohkem mitmekülgsust ainetes osas, mis oleks seotud erinevate ametitega*
- *Haridus eesti keeles*
- *Hea tulevik*
- *Head hinded*
- *Huvi selle vastu*
- *Huvitav ettenäitamine/andime ja huvitav õpetaja*
- *Huvitav õpetamise meetod*
- *Huvitavad tunnid*
- *Inimesed*
- *Integratsiooni projektid, või kui sellised on juba olemas, siis tuleks neid leivatada rohkem koolides*
- *Kindel tunne, et mu üle ei tehta nalja mu keeleliste vigade pärast*
- *Kingid*
- *Kohtumine erinevate huvitavate eesti keelt kõnelevate inimestega*
- *Kõnelemise/rääkimise praktika*
- *Kui inimene plaanib elada kogu oma elu Eestis, on tal see keel ka vajalik*
- *Kui kõik inimesed räägiks eesti keeles*
- *Kui ma tahaks töötada ja õppida Eestis*
- *Kui ma tean, et ma täpselt tulevikus õpin ja elan Eestis. Aga praegu Eestis ei ole kõik väga hästi tööpuudusega ja majandusega ja selle pärast ma ei ole väga kindel, et ma tahan tulevikus elada Eestis.*
- *Kui minu ümber olks palju neid, kes räägivad eesti keelt*
- *Kui rohkem mind übritsevaid inimesi räägiks eesti keelt*
- *Lisa hinded keele oskuste/teadmiste eest*
- *Ma ei tea, mis mind motiveeriks*
- *Ma elan eesti peres, mistõttu mind ei motiveeri midagi*
- *Ma sooviks teada (eesti keelt) vähemalt B2 tasemele, siis saaksid vastata esitatud küsimusele*
- *Ma tahan elada Eestis*
- *Ma tahan olla elus edukas inimene*
- *Mängud, rohkem suhtlemist eesti keeles*
- *Me elame siin, seega on vaja osata riigikeelt*

- *Mitte midagi (6)*
- *Mitte niisugune õpetaja hooletus oma aine õpetamise osas*
- *Mõelda selle peale, et olen sunnitud elama Eestis*
- *Mõned kontrollid keele taseme tundmisele, et näha teadmiste progressi*
- *Mul on vaja sooritada eksam ja kui ma soovin edasi õppida ja omandada hea ameti, siis mul on vaja head taset*
- *Mulle see väga meeldib, tulevikus tahan saada Eesti keele filoloogiks*
- *Oleks see keel vaid veidikenegi tähtis*
- *Olla klassis, kus õppimine toimub võrdväärselt nii eesti kui ka vene keeles*
- *Omada eesti keelset tutvusringkonda*
- *Õpetaja*
- *Õpetajad, kes motiveeriksid*
- *Õpetajate lähenemine selle keele õppimisele ja õpetamisele*
- *Õpin eesti keelt vaid eksamite jaoks, sest edaspidiselt õppida ja elada Eestis ei plaani*
- *Osalemine projektidest, kus eestlased ja venelased teevad midagi koos*
- *Palju huvitavam lähenemine õppimisele*
- *Palk*
- *Parem õpetamise viis, rohkem õppimist eesti keeles*
- *Perspektiivne tulevik Eestis*
- *Rahaline preemida hea tulemuse saavutamisel*
- *Raske öelda.*
- *Rohkem suhtlust eesti keeles*
- *Salliv suhtumine vene õpilastesse. Täna, näiteks, Tallinna ülikoolis vene tudengitega käitatakse jubedalt*
- *See keel on väga ilus ning minu jaoks on selge. Mina elan Eestis ja mina tahan osaleda ühiskonnaelus.*
- *See, et gümnaasiumis on suurem osa aineid eesti keeles ja see on lihtsalt vajalik*
- *See, et mul on vaja lõpetada kool ning jätkata, et saada haridus*
- *See, et on vaja teha koduseid töid eesti keeles*
- *See, et ülikoolis on enamasti kõik programmid eesti keeles*
- *Selle jaoks, et mu elus oleks kõik hästi! Ja ma saaks leida hea töö*
- *Soov saada heasse ülikooli sisse*
- *Soov siia jääda*
- *Soovin sisse saada heasse ülikooli, saada kõrgharidus*
- *Stipendium*
- *Stipendium*
- *Stipendium*
- *Suhtlus eestlastega*
- *Suhtlus mu eestlastest klassikaaslastega*
- *Täiuslik tuleviku elamine Eestis*
- *Töö*
- *Tüdrukõber*
- *Tuleviku perspektiiv, kasu välismaal, Tuleviku haridus ja töökoht (6)*

- *Tuttavad ja sõbrad, kellel on eesti keel emakeeleks*
- *Ühised üritused vene ja eesti õppekeelega koolide vahel*
- **ÜLIKOO**
- *Ülikooli sisseastumine*
- *Ülikooli sissesaamiseks, samuti töö eesti kollektiivi siseselt*
- *Võiks saada tasu selle eest, et õpid riigi keelt*
- *Võimalus eraldi õppimiseks. Tahaks, et õpetaja seletaks igale õpilasele ise seda, mida õpilane aru ei saa*
- *Võimalus sooritada riigieksam koolis tulemusele C1-C2*

Lisa 14. Keelekümblusklassides õppimine

Vastusevariant	Vastan ute arv
Motivatsioon eesti keele õppimiseks suureneb	31
Õppimine läheks paremini, näiteks eesti keel saaks paremini selgeks	27
Õppimine läheks raskemaks, kuna osad saavad aru paremini ja kiiremini kui teised, osad jäävad...	27
Midagi oluliselt ei muutuks, pigem räägin ikka vene keeles	13
Muu	8
KOKKU	106